

Prof. PhDr. Mária Bielová, VŠ ZaSP sv. Alžbety, n.o, Bratislava

Oponentský posudok

Autor: **PhDr. Rastislav Bednárík CSc.**

Téma habilitačnej práce: **Starší ľudia v starnúcej spoločnosti: prípad Slovensko**

Odbor: *Sociálna práca*

Autor spracoval tému, voči ktorej máme všetci veľké záväzky vzhľadom na prítomnosť i budúcnosť. Zmysel pre súčasný stav poznania a konania vo vzťahu k prítomnosti aj budúcnosti je poznačený slabým zmyslom pre zodpovednosť a trvanie. Práca habilitujúceho má veľmi dobrú argumentačnú silu. Vychádza zo zahraničných výskumov a dáva do pozornosti vývoj problému v pomeroch Slovenska. Tému spracoval v štyroch logicky na seba nadväzujúcich kapitolách. Terminologicky je práca jasná, bez zbytočných textových faktologických odbočení.

V prvej kapitole je komparácia dvoch výskumov 1999 – 2004 o najaktuálnejších problémoch ako ich vnímajú respondenti:

- Vzťah mladých ľudí do veku 19 rokov a občanov nad 60 rokov.
- Ubúdanie jednočlenných ženských domácností.
- Obavy starších občanov.
- Miera vnímania chudoby respondentmi, čo zahŕňa aj problém dôchodkov, snahu pracovať, podmienky bývania, oblasť kultúry.
- Hodnoty a životné ciele.

Druhá kapitola dáva do pozornosti trh práce a sociálnu ochranu vo vzťahu k starším občanom. V tejto kapitole sú aj názory zamestnávateľov na problém zamestnávania starších občanov. Záver kapitoly patrí stratégiám na úrovni sociálnej politiky, zamestnávateľov i samotných starších občanov.

Tretia kapitola je venovaná dôchodkovej reforme a penzijnej politike. Z jej kvalitného obsahu sa dá prognosticky načrtnúť budúcnosť starších občanov. Treba dodať, že v súčasnosti povedomie ľudí poberajúcich dôchodky o zákonitostiach v dôchodkovom systéme má veľmi rozdielnú úroveň.

Štvrtá kapitola načrtáva stav dlhodobej starostlivosti o starších občanov. Autor poukazuje na vzájomnú prepojenosť zodpovednosti za stav zdravia tejto časti populácie. Uvedomuje si záťaž na štátny rozpočet a jeho možnosti, ale i zodpovednosť za správne politické kroky, na druhej strane poukazuje na hodnotu zdravia ako je vnímaná jednotlivcom, čo odzrkadľuje aj stav prevencie.

V závere práce autor dáva do zodpovednej pozornosti vlastnosť slovenských konceptov riešenia problémov – čiastkový charakter, ktorý z dlhodobého pohľadu je nevýhodný tak z ekonomického ako aj sociálneho hľadiska. Navrhované riešenia, podľa môjho názoru, mohli byť adresnejšie, aj keď adresát ich riešenia je nepriamo pomenovaný ich textom.

Register použitej odbornej literatúry je kvalitný, Vynikajúco je zastúpená cudzojazyčná literatúra.

Odborný jazyk autora práce je presný, jadrný. Upozorňujem len na dve nepresnosti. Termín klíma na s. 9 a individuálny vývoj u starších ľudí s. 22. V sociálnych vedách vo vzťahu k človekovi hovoríme o vývine.

Dovoľujem si položiť nasledovné otázky do diskusie:

- 1) Čiastkový charakter slovenských konceptov riešenia problémov nemôže byť dlhodobá perspektíva Slovenska. Aké signály by mali zaznieť, aby nastal čas kvalitných riešení?
- 2) Ešte stále sme pod pozitívnym dojmom aktivity občanov Pochod za život, ktorým chceli dať najavo návrat na pozíciu úcty k ľudskému životu vo všetkých jeho fázach. Aké nové sociologické ukazovatele na Slovensku priniesla táto aktivita?

Ctenej komisii odporúčam prácu prijať k obhajobe a dať návrh na udelenie titulu docent sociálnej práce.

V Trstenej, 5.októbra 2013

prof. PhDr. Mária Bielová, PhD.